

SØNDERJYSKE ÅRBØGER

1995

UDGIVET AF
HISTORISK SAMFUND
FOR SØNDERJYLLAND

SØNDERJYSKE
ÅRBØGER
1995

Udgivet af
HISTORISK SAMFUND
FOR SØNDERJYLLAND

ved
LARS N. HENNINGSEN

Sønderjyske Årbøger 1995
er udgivet med støtte fra

Brdr. Brovst' Legat
Dansk Kultursamfund af 1910
Nykredits Fond
Sønderhav og Omegns Mødehus' Legat
Sønderjyllands Amt
Union Bank Flensborg

Omslagsbilleder:

Forsiden:
Dronning Margrethe på talerstolen
ved folkefesten i Dybbøl Skanse
11. juli 1995 – bistået af
amtsborgmester Kresten Philipsen.

Bagsiden:
Kongeskibet Dannebrog stævner ind
i Sønderborg havn 11. juli 1995.

Fotos: Kølle Press.

Indhold

1920 – Genforeningen – 1995:

Festlighederne i taler og billeder:

<i>H. P. Clausen</i> : Slogs Herreds Hus 10. februar	side	7
<i>Lars N. Henningsen</i> : Folkehjem i Aabenraa 10. februar	–	14
<i>Lorenz Rerup</i> : Flensborghus 14. marts	–	24
<i>Ole Perch Nielsen</i> : Kongeskansen på Dybbøl 15. juni	–	29
<i>Niels Henrik Arendt</i> : Prædiken Haderslev Domkirke 10. juli	–	33
<i>Jørgen From</i> : Frederikshøj 10. juli	–	36
<i>Ole Vig Jensen</i> :	–	37
<i>Kresten Philipsen</i> : Kongeskansen Dybbøl 11. juli	–	40
<i>Vincent Lind</i> :	–	42
<i>Hendes Majestæt Dronning Margrethe II</i>	–	48
<i>Poul Nyrup Rasmussen</i> :	–	51
<i>Hans Heinrich Hansen</i> :	–	54
<i>Heinrich Schultz</i> :	–	56
<i>Jens Sejer Andersen</i> : tekst til gymnastikopvisning	–	60

Erindringer fra Sønderjylland 1920-95:

<i>Marie C. Jessen</i> : Fra Felstedskov til Frøslev – mit livs historie 1920-1995	–	61
<i>Emil Schrøder</i> : Blikket blev rettet mod nord	–	133

Artikler:

<i>H. E. Sørensen</i> : Genforeningen i dansk digtning	–	159
<i>Erik Nørr</i> : Hvad kaldte folk til Sønderjylland?	–	205
<i>Per Ingesman</i> : Da der gik kirkepolitik i Genforeningen	–	239
<i>Magda Nyberg</i> : Den sproglige udvikling i Sønderjylland efter Genforeningen	–	261
<i>Hans H. Worsøe</i> : Den borgerlige personregistrering i Sønder- jylland	–	293
<i>Hans Schultz Hansen</i> : Træk af den administrative genforening	–	313

<i>Henrik Stevnsborg: Rød, hvid og brun terror – Bela Kun i Sønderjylland 1935</i>	–	335
<i>Erik Haugbølle: En skæbnesvanger sabotage i Aabenraa 1944</i>	–	343
<i>Jens Holdt: Brede sogn under besættelsen</i>	–	363
<i>Erik Haugbølle og Erik Jessen: Et nordslesvigsk borgmester-samarbejde 1947-70</i>	–	415
<i>Henrik Becker-Christensen: Sønderjylland i dansk historisk forskning</i>	–	447
<i>Birgit Kaiser: Elise Lindberg – en privatlærerinde »i nationalitetskampens og den folkelige oplysnings tjeneste«</i>	–	457
<i>Nekrolog: Poul Andersen</i>	–	482

Anmeldelser

Claus Bjørn (udg.): <i>Reise Bemerkungen ... Grafen v. Reventlow auf einer Reise durch die Herzogthümer 1796</i> (ved <i>Lars N. Henningsen</i>)	–	485
Per Boje/Hans Chr. Johansen: <i>En iværksætter</i> (ved <i>Helle Askgaard</i>)	–	486
Christian Degn: <i>Schleswig-Holstein – eine Landesgeschichte</i> (ved <i>Lars N. Henningsen</i>)	–	488
<i>Demokratische Geschichte VIII</i> (ved <i>Lars N. Henningsen</i>)	–	490
Karl-Erik Frandsen: <i>Okser på vandring</i> (ved <i>Lars N. Henningsen</i>)	–	491
Jutta Glüsing: <i>Fördeland im Wandel</i> (ved <i>Dan H. Andersen</i>)	–	492
<i>De Hansborgske domme 1545-1578</i> (ved <i>Birgitte Dedenroth-Schou</i>)	–	493
Hans Schultz Hansen: <i>Det sønderjyske landbrugs historie 1830-1993</i> (ved <i>Finn Stendal Pedersen</i>)	–	495
Jens Peter Hansen: <i>Kobbermøllen ved Krusaa</i> (ved <i>Carsten Müller-Boysen</i>)	–	500
Nis Hardt/Karsten Kjer Michaelsen: <i>Wikinger zwischen Ribe, Haithabu und Hamburg</i> (ved <i>Steen Wulff Andersen</i>)	–	501
<i>Kloster Itzehoe 1256-1564</i> (ved <i>Bjørn Poulsen</i>)	–	503
N. H. Kragh-Nielsen: <i>Sønderjyder i den store krig – Inge Adriansen/Broder Schwensen: Fra det tyske nederlag til Slesvigs deling 1918-20</i> (ved <i>Michael Klos</i>)	–	503
N. J. E. Nielsen/C. Gräf: <i>Andenken an Schleswig-Holstein</i> (ved <i>Hans Schultz Hansen</i>)	–	508

Bjørn Poulsen/Inger Biehl Hansen (udg.): Med egen Hånd. Optegnelser fra Fladsten og Ørsted 1592-1809 (ved <i>Karl Peder Pedersen</i>)	–	509
Carsten Porskrog Rasmussen: Skovrejsning i Sønderjylland (ved <i>Jens-Peter Hansen</i>)	–	510
Bent Vedsted Rønne (red.): Småskibsfart fra Egersund og fjordegnet (ved <i>Dan H. Andersen</i>)	–	512
Broder Schwensen: Das Schleswig-Holsteiner Bund 1919-1933 (ved <i>Henrik Becker-Christensen</i>)	–	514
Mogens Weitemyer (udg.): Breve mellem front og hjem 1864 (ved <i>N. H. Kragh-Nielsen</i>)	–	516
Nils Vollertsen: Det danske mindretal – Nils Vollertsen: Sydslesvig (ved <i>Johann Runge</i>)	–	516

Noter og nyt

Arkiver, museer og forskningsinstitutioner	–	523
Fra den lokalhistoriske arbejdsmark	–	547
Regnskab for Historisk Samfund for Sønderjylland	–	581

Forfatterliste	–	583
--------------------------	---	-----

Historisk Samfund for Sønderjyllands styrelse og amtsstyrelser	–	585
--	---	-----

75 år er gået siden Nordslesvig – i dag kaldet Sønderjylland – i 1920 blev »genforenet« med Danmark. Sønderjyske Årbøger 1995 er formet som et »festskrift« til dette jubilæum.

»Festskriftet« falder i tre dele:

Fra årets mange festligheder gengives de vigtigste taler. De viser, hvordan jubilæet blev tolket i 1995. De er hver for sig markante udtryk for tankegang og strømninger i 1990'ernes Danmark.

Sønderjydernes egen historie siden Genforeningen kommer til orde i to tekster fra Historisk Samfunds prisopgave om erindringer fra Sønderjylland 1920-95. De to forfattere fortæller hver deres personlige oplevelser fra de 75 år.

Endelig samler dette bind en række på 12 artikler. De belyser udvalgte sider af landsdelens historie gennem de sidste 75 år – med et enkelt tilbageblik til tiden forud.